

ban a nagy bizonytalanságban, amely olyan határtalan, mint a libegő kaland maga.

Az én kezemben széteső vén salabakter; Útitárca. Pesten nyomatta Landerer és Heckenast 1844-ben. Talán ugyanazon a sajtón „curiktolta” a gépmester mint a tizenkét pontot nyolcszáznegyvennyolcban, talán ugyanazok a betűk. Am ezen most ne meditáljunk, a papír a betű: csak anyag, most arról a világról beszéljünk, amelyet ez az olvasmány idevarázsol. Európát száztiz év előtti fazonban. Azt a sötét és nehéz korszakot, amely a forradalmakat megelőzte. Ott látom Tóth Lőrincet — mert ő írta a könyvet és nem tudok róla semmit — csak azt tudom, hogy felült a dilizsánszra, sállal körülcsavarta nyakát és utazott. Svájcba, Belgiumba, Hollandiába. S olyan csinos lélek, olyan büszke: egész lényét átítatja a haladás, évődik a tejképű hollandi menyecskékkel, megrója a gaz svájci vendéglősök pénzhétségét és kicsinyli az adagokat s ámulva álldogál a belga indóházak sánpárjai között, amelyek mind az új világ csodái ígérnek valami tőlünk még távoli, vagy csak tervezett és beharangozott közlekedést, a vasutat. S elfogja egyszerre a szent láz s olyanokat ír, ha egész Európát behálózák ezek a vasútak, akkor nem leend majd többé háború... ”drágaság, éhhalál meg éppen nem; a nemzeti gyűlölség előítéletek szűkkeblűségek jobb érzelmeknek adván helyet végkép elenyésznek, a tudatlanság s annak egész sötét rokonsága megszűnik...” Belengett a szobámba a sárguló könyv kékes lidércfényének világa,

az Utópia csodálatos világa, az Utópia úgylátszik örök...

Az asztalon felütve Andrics Ivó regénye: Kisasszony. Ez a különös elméjű, aprólékos színekkel kirakott történet, egy vénkisasszony életéről; feleségem olvassa, valahol a közepén tart. Ezzel egy harmadik világ foglalta el láthatatlan terét és helyét a szobában.

A könyvet ha felütik, idegen dimenziók szárnyán érkezik hozzád az üzenet, az olvasmány szárnyán... még ha a legmaibb valóságot olvasod, az is úgy jön mindig hozzád az író lelkének nagy vargabetűjén keresztül. Megírják a könyvet, megírják, kinyomják, megfalcolják, hajtogatják, bekötik: konzerválják egyszóval és akkor odakerül a glédába és vár. Várja mint a bűvös palack, hogy kidugaszolják és valaki beleolvasson, elolvassa. Vár sokszor évtizedekig. Várja, hogy valaki megkívánja, elmerüljön benne és hogy az ő világa kékes fényével kiüljön a lapok szélére a meseje bódítson vagy vezessen kézenfogva az emberi értelem vagy értelmetlenség szakadécai fölött; a leírása fest, az üteme muzsikál, az alakjai mint a szobrok: plasztikusak. Napsütés, szélvész, vihar lobog át a kis szobán, a múlt naívsága megmosolyogtat, a valóság elgondolkoztat, az álom elringat... s mindezt apró betűk keltik életre. Szavak. Mondatok.

Az ember olvas; olvas s a betű egyre több lesz agyában: salak és kincs rakódik le benne. Aztán este leteszi a könyvet és felnéz a távoli csillagokra. És azon tűnődik, hogy ott vajjon mit olvasnak?

Galamb János

Bolyongások

*Jártam alkonyban és csodás verőfényben,
örömmel, bánattal dúsan megrakodtan.
Verten, magányosan a szállongó porban.*

mely rám tapadt az úton és beszennyezett.

*Jártam tavaszban: ébredő, vén fák alatt,
fellobbant vágyakka', lustálkodó nyárban.
Osztoztam az őszenek örök fájdalomában,*

s lépdeltem vacogva, tejjefér réteken.

*Jártam hidakon, mély szakadékok felett.
Ahol lenn, a mélyben, az iszonyat fázott
és álomalakok jártak haláltáncot,*

akár a boszorkák lidérces mesékben.

*És jártam sírok közt, ahol mohu termett,
Hol fekete mélyből, eltemetett átkot,
langyos esti szellő felém fuvolázott.*

s azóta menekül előlem az öröm.